

Urbaria Summaries Series 2020/2

ISSN 2670-2363

SUM MAR IES!

MAALAISTEN HESA JA SYNTYPERÄISTEN STADI : SLANGINIMIEN KÄYTTÖ VERKKOKESKUSTELUISSA

Terhi Ainiala

URBARIA
HELSINKI INSTITUTE OF URBAN AND REGIONAL STUDIES

Urbaria tiivistelmä 2020/2

Maalaisten Hesa ja syntyperäisten Stadi: slanginimien käyttö verkkokeskusteluissa

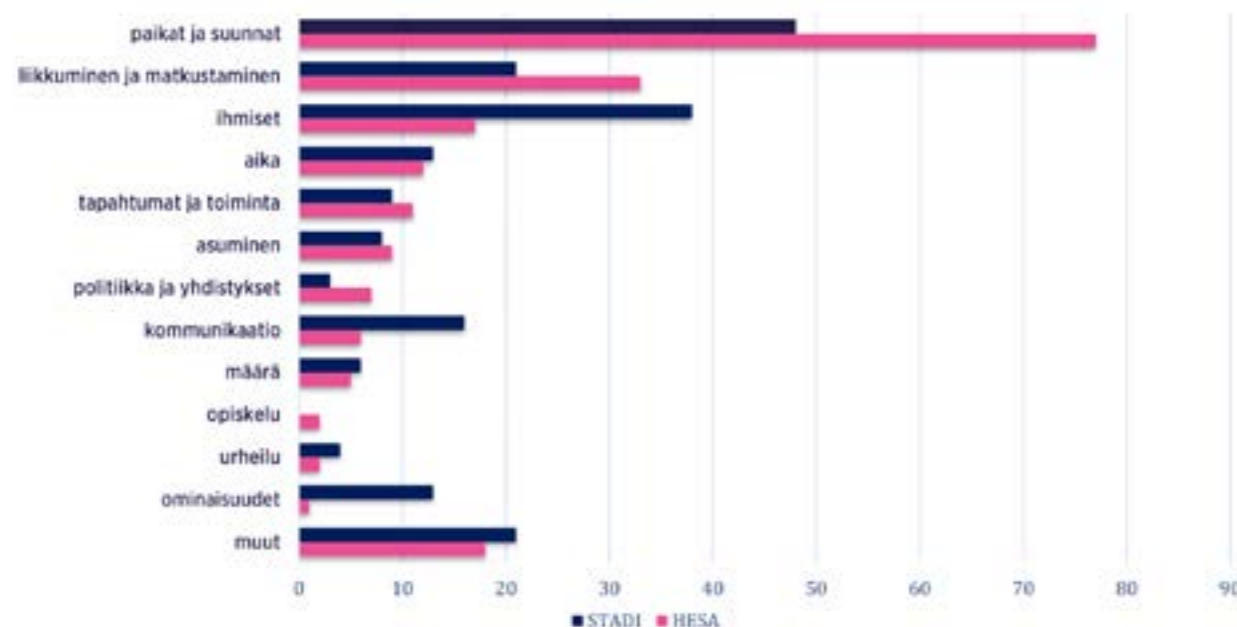
Terhi Ainiala
yliopistonlehtori
Helsingin yliopisto

Tutkimuksen kohteina ovat Helsingistä yleisesti käytetyt slanginimet Hesa ja Stadi ja se millaisia ovat näihin slanginimiin liittyvät keskustelunaiheet verkkoaineistossa. Työ perustuu laajaan verkkokeskustelukorpukseen (Suomi24) sekä tilastolliseen analyysiin.

Hesa ja Stadi esiintyvät useimmin keskusteluissa, joissa aiheena ovat paikat ja suunnat, liikkuminen ja matkustaminen sekä ihmiset.

1. Stadi liittyy usein keskusteluihin, joilla ilmennetään tietynlaista helsinkiläistä identiteettiä ja nostetaan esiin tietoisuus syntyperäiseen, aitoon helsinkiläisyyteen liittyvistä ominaisuuksista
2. Lisäksi **täysin uutena havaintona nousi esiin näiden nimien vahva yhdistyminen liikkumiseen ja matkustamiseen**, ja erityisesti tämä näkyy Hesa-keskusteluissa. Myös Stadiin liittyy liikkuminen, mutta näkökulma on toinen: **Hesan tapauksessa liikutaan kohti Helsinkiä tai Helsingistä pois, kun Stadissa liikutaan pikemmin kaupungin sisällä.**

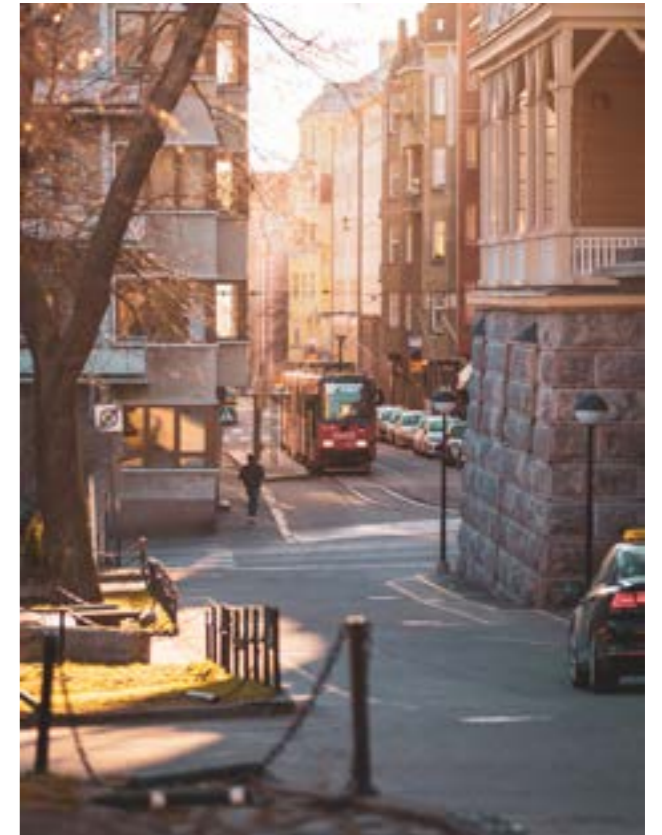
Hesalle ja Stadille tyypilliset merkitysryhmät.

Slanginimiin Hesa ja Stadi liittyvät keskustelut

Helsinkiä tarkoittavista slanginimistä Hesa ja Stadi ovat tunnetuimmat. Niiden synty voidaan ajoittaa Helsingin eli Stadin slangin alkuperään yli sadan vuoden taa. Hesa ja Stadi mielletään melko latautuneiksi nimiksi, ja niihin liitetään paljon mielikuvia. Monilla on myös käsitys siitä, ketkä näitä nimiä käyttävät.

Hesaa pidetään muualta Helsinkiin muuttaneiden ja Helsingin ulkopuolella asuvien käyttämänä, Stadi on taas leimautunut syntyperäisten helsinkiläisten käyttämäksi. Mutta millaisia ovat näihin slanginimiin liittyvät keskustelut todellisuudessa?

Menetelmät ja aineisto

Aiemmissa vastaavissa tutkimuksissa on aineistona käytetty pääasiassa kyselylomake- ja keskusteluaineistoja sekä helsinkiläisten haastatteluja. Menetelmät ovat olleet laadullisia. Tässä tutkimuksessa lähtökohta on määrällinen, ja tutkimus etenee laadulliseen analyysiin. **Tutkimus perustuu laajaan verkkokeskustelukorpukseen eli sähköiseen tekstiaineistoon sekä tilastolliseen analyysiin.** Työssä yhdistetään korpustutkimuksen ja nimistöntutkimuksen eli onomastiikan lähtökohtia ja sitä voidaan kutsua korpusonomastiikaksi. Menetelmänä on korpuseräpöinen diskurssitutkimus.

Aineistona on Suomi24-verkkokeskusteluista tehty Suomi24-korpusta, joka on saatavissa Kielipankista. Aineisto on haettu Korp-työkalulla; haku tuotti lähes 50 000 osumaa sekä Hesasta että Stadista. Yhteensä koko aineiston määrä on 3,3 miljoonaa sanaa.

Tutkimus lähtee liikkeelle hakusanojen Hesa ja Stadi vierussanojen eli ns. kollokaattien tilastoimisesta. Huomioon otettiin sellaiset sanat, jotka esiintyvät näiden hakusanojen yhteydessä vähintään 30 kertaa alueella, joka ulottuu Hesasta ja Stadista 4 sanaa vasemmalle ja oikealle. Seuraavassa esimerkissä tarkasteluala on kursivoitu: Mitä te *ajotte tehdä, että kesällä Hesaan uskaltaa tulla ja asemalla* liikkua junniin tai niitä vaihtaa?

Tulokset

Kolme suurinta merkitysryhmää ovat paikat ja suunnat, liikkuminen ja matkustaminen sekä ihmiset. Paikoista ja suunnista keskustellaan selvästi enemmän Hesan kuin Stadin yhteydessä. Myös liikkumista ja matkustamista merkitseviä sanoja on Hesan tapauksessa enemmän.

1. Slangisanat rakentavat identiteettiä: stadilaiset ja muut suomalaiset

Kaikkiaan tutkimus vahvistaa sen, että **Stadi liittyy usein keskusteluihin, joilla ilmenetään tietynlaista helsinkiläistä identiteettiä** ja nostetaan esiin tietoisuus syntyperäiseen, aitoon helsinkiläisyyteen liittyvistä ominaisuuksista. Tuttua on sekin, että Stadi esiintyy usein muiden slangisanojen kanssa, ja tässä ero Hesaan on suuri. Slangisanat ja nimet ilmentävät eräänlaista aitoa helsinkiläisyyttä. Hesa näyttää esiintyvän yleispuhekielisemmässä ympäristössä.

Stadin yhteydessä käytetään paljon slangisanoja; näitä ovat mm. friidu, jäbä, kundi ja starbu ('mies'). Hesan kanssa yhdessä viihtyy vain yksi slangisana: kundi.

Myös maalaisia merkitsevät maalainen ja savolainen sekä halventaviksikin luonnehdittavat landepaukku, juntti ja heinähattu nousevat esiin Stadin yhteydessä. Tällaisten ilmausten avulla halutaan korostaa eroa ja etäisyyttä eteläisen Helsingin ja muun Suomen välillä.

Hesan kanssa tavallisin ihmistä merkitsevä sana on minä-pronominin muoto mä. Muoto mielletään usein eri variantiksi kuin pääkaupunkiseudun kieleen kuuluva mä, ja sen voi katsoa liittyvän oman identiteetin esittelyyn: voidaan siis tuoda esiin identiteettiä "hesalaisena", ei syntyperäisenä helsinkiläisenä.

2. Liikkuminen ja matkustaminen: Hesasta matkustetaan muualle, Stadista lähdetään Itäkeskukseen

Uutena havaintona nousi esiin slanginimien vahva yhdistyminen liikkumiseen ja matkustamiseen. Erityisen voimakkaasti tämä näkyy Hesa-keskusteluissa: tästä kertovat liikkumista ja matkustamista merkitsevät sanat, mutta lisäksi sekä paikkoja että ihmisiäkin koskevat sanat vahvistavat tämän.

Hesa nähdäänkin usein pisteenä, josta matkustetaan kauemmaksi.

Mistä tiedät matkustatko esim. Venäjälle tai kauemmas, päiväristeily Pietariin Hesasta alle 50.

Myös Stadiin liittyy liikkuminen, mutta näkökulma on aivan toinen: **Hesan tapauksessa liikutaan kohti Helsinkiä tai Helsingistä pois, mutta Stadissa liikutaan pikemminkin kaupungin sisällä.** Esiin nousee Helsingin ydinkeskusta ja kantakaupunki. Stadi-nimellä voidaankin viitata Helsinkiin mutta ennen kaikkea sen keskusta.

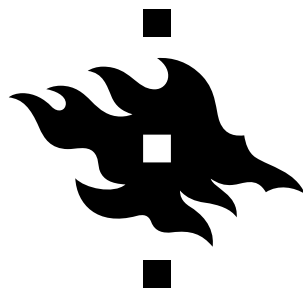
Stadi ei myöskään ole mikään pistäytymispaikka konsertteihin ja muihin tapahtumiin taikka väli-etappi matkalla kauemmas, kuten Hesa on. Suomi24-keskusteluissa katsotaankin Stadia sisältäpäin, kun taas Hesasta puhutaan kaupunkia ulkopuolelta katsoen. Seuraavassa esimerkissä Stadin eli keskustan vastapariksi nousee Itis, jolla viitataan Itäkeskuksessa sijaitsevaan kauppakeskus Itikseen.

Ketuttaa et oli ihan hukkareissu lähtee stadiin, ja vielä JULKISILLA, ois kannattunu vaan lähtee omal autolla suoraan itixeen.

Tutkimuksen viitetiedot

Ainiala, Terhi – Jantunen, Jarmo H. 2019: Korpusonomastinen tutkimus slanginimistä Hesa ja Stadi digitaalisissa diskursseissa. – Sananjalka 61 s. 57–79.

UNIVERSITY OF HELSINKI

TOIMITUS / EDIT

Iiris Koivulehto
Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria

OTA YHTEYTTÄ / CONTACT

urbaria@helsinki.fi
0294150056 / 0504719810

SEURAA / FOLLOW US

@urbariahelsinki
www.helsinki.fi/urbaria

PL 4 (Yliopistonkatu 3)
00014 Helsingin Yliopisto